

derpaa. De saakaldte Hedeopdyrkere, der, der faa Lodder i Udmarken, faa som Regel de største Arealer, fordi Jorden, er billigst der. Der tages der ogsaa mest Sigte paa at gøre Jordlodden til et Hjem, hvor Mand og Hustru fuldt ud kunne anvende deres Arbejdskraft. Hvor Jordlodden derimod ligger i Nærheden af Byerne og Arbejdspladsen, viser Praksis, at mange tage en lille Lod, som Konen væsentlig kan passe, medens Manden har sit gode Arbejde i Nærheden og gaar ud og tjener sin Dagløn.

Jeg skal nævne et Eksempel fra en saadan stor Udlod. Den paagældende Mand fik i 1903 mellem 14. og 15 Tdr. Land, mest Hede, der var kun omtrent 3 Tdr. Land opløjet og opdyrket. Han begyndte med 2 Køer og 1 Kalv. Han er imidlertid en driftig og økonomisk Mand, og efter de 5 Aars Forløb har han nu en Besætning paa 2 smaa Heste, 3 Køer, 2 Kvier, 2 Kalve, 3 Faar og 5 Svin. Man kan altsaa næsten kalde ham en lille Gaardmand. Men han har naturligvis ikke kunnet faa sin Jord dyrket op til den Højde eller sin Besætning saa stor uden Penge. Det kunne hverken Gaardmænd eller Husmænd. Men Manden er saa uheldigstillet, at han ikke engang kan faa Laan i offentlige Kasser. Han kan maaske faa det i Sparekassen, naar han kan skaffe Kautionister, der ville kautionere for ham paa hans glatte Ansigt, fordi han er en dygtig og stræbsom Mand. Af den Slags gives der flere, særlig i de jydsk Amter, og de fortjene i høj Grad, at faa Tillægslaan. Det vilde være urigtigt at tvinge dem til at udbetale deres Statslaan. Denne Mands Laan er nu kun 2,160 Kr., medens hans Ejendom er en 6,000 Kr. værd. For at faa de nødvendige Bygninger til sin Besætning har han maattet laane Penge paa den Façon, som jeg har omtalt, ved at hans Venner have hjulpet ham ved Kaution. Men det vilde jo have været langt lettere for denne Mand, om han havde kunnet faa et Tillægslaan, saaledes at han kunde faa sine Kreditforhold ordnede.

Jeg skal endnu kun nævne et Eksempel til. En Mand fik et Hus i 1900. Forholdene ere nu saaledes, at vi maa tage gamle Bygninger og lægge Jord til, dersom Kommissionen finder, at Bygningerne ere forsvarlige. Nu er dette jo en Skøns-

sag, og mulig har Kommissionen knap nok set, hvor daarlige Bygningerne var. Men i Fjor Sommer faldt en Del af dem, ned; Bygningerne var ganske brøstfældige, og det viste sig, at ville være i høj Grad uklogt at restaurere dem. Vedkommende Mand rev dem ned og byggede dem op fra nyt og paadrog sig derved en Gæld af 2,000 Kr. Han kunde udmærket skaffe Sikkerhed for Pengene, for han havde en Besætning af 5 Køer og nogle Svin, men ligesom den anden kunde han ingen Steder faa Penge. Hans Kreditorer blev utaalmelige, og nu søge de Ministeriet om Tilladelse til at gøre Udlæg. Manden kan altsaa risikere at blive jaget ud, og det kan være kedeligt nok. Naar en Sagfører skal realisere, vide vi nok, hvorledes det gaar. Jeg haaber, at vi skulle faa den Slags Folk med ind under Loven.

Med Hensyn til Udlaanssummens Størrelse vil jeg slutte mig til dem, der have ønsket et større Beløb end de 3½ Mill. Kr. Den højtærede Finansminister har ganske vist sagt, at der bliver lige mange Husmandslokker for det. Men det kunde jo hælde, at Efterspørgselen blev saa stor, at det vilde være heldigere, om der var en større Sum til Raadighed, thi det maa ikke glemmes, at enten vi blive staaende ved en Laaneværdi af 6,000 Kr., eller vi gaa op til 7,000 eller 8,000 Kr., vil det samme Antal som hidtil neppe nok kunne tilvejebringes under de nuværende Forhold; men faa vi Tillægslaanene med, vil det knibe endnu mere. Kunde der tilføjes en Bestemmelse om, at hvis de 3½ Mill. Kr. ikke slaa til, vil der være at tage Bestemmelse om yderligere Bevilling paa de aarlige Finanslove, vilde jeg anse det for en heldig Ordning. Jeg anbefaler Lovforslaget med de af Ministeren foreslaaede Ændringer af den nugældende Lov og de Henstillinger, jeg har knyttet til enkelte Punkter, som jeg mener ere af særlig Betydning.

Formanden: Folketingsmanden for Odense Amts 7de Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Mads Larsen: Det interesserede mig overordentlig meget at høre det ærede Medlems Fremstilling af de Resultater, der ere